

نگاه روانپزشک

امیرحسین جلالی ندوشن روانپزشک اجتماعی

نگران روان جامعه

کند، دچار نقصان، بیماری و بدکارکردی می‌شود. روان جامعه و تک‌تک شهروندان نیز میزان مشخصی انرژی برای تحمل کشمکش دارد. میزان مشکلات اقتصادی و مسائل ناپایدارکننده‌ای که روی برنامه‌ریزی، ایده‌و فکر خانواده‌ها و شهروندان تأثیرگذار است، آنقدر زیاد است که فشارهای رو به افزون قانونی و اجتماعی و انتظارات حاکمیتی می‌تواند مختصر توازن باقیمانده را از بین ببرد.» او ادامه می‌دهد: «در حدی که من از متولیان سلامت کشور اطلاع دارم، تصورشان این است که آمار خودکشی، وضعیت اجتماعی، وضعیت سلامت روان و هرآنچه نمود یابد، تصویری است که رسانه‌های بیگانه ارائه می‌دهند و با واقعیت‌های اجتماعی ما سازگاری ندارند. از نظر آنها، واقعیت اجتماعی به معنی وضعیتی رو به رشد و رو به بهبود است، اما این انکار و پاک کردن صورت‌مسئله یا برگرداندن آن به‌شکلی متفاوت، در کنار مشکلات موجود، پیامدهای بدی خواهد داشت. مثلاً منتقدان از بیان ایده‌ها و پیشنهادات خود جانب احتیاط را نگه می‌دارند یا دل‌سرد و ناامید می‌شوند.» به گفته این روان‌پزشک اجتماعی: «آساری که از برخی مشکلات در حوزه سلامت روان داریم، نشان می‌دهد که در وضعیت مطلوبی قرار نداریم. باتوجه به اینکه هیچ تدبیر و ابتکار عمل مشخصی هم برای برو رفت از این وضعیت مشاهده نمی‌کنیم، تداوم وضعیت اقتصادی و اجتماعی کنونی که در روزهای ابتدایی سال جدید نیز نشان از وضعیتی ناخوشایند دارد، می‌تواند باعث سرریز بزرگ مشکلات روانی در جامعه شود.» براساس اعلام او، صحبت از اختلالات شدید روان نیست، بلکه از دل‌مردگی، یأس، اضطراب و تنش است که دامن‌گیر شهروندان می‌شود: «شهروندان موتور محرک جامعه هستند، باید به این مسئله توجه کرد که در چرخه‌ای به‌سر می‌بریم که هر نقطه‌ای که دچار تأثیرات منفی شود، بر نقاط دیگر هم تأثیرگذار است. اگر دولت به‌دنبال تولید و ساختن آینده است، باید به بهبود سلامت و سلامت روان توجه کند. شهروندان در مرحله نمی‌توانند نیروی کار مولدی برای جامعه باشند.»

نگاه معلم

محمد رضا نیک‌نژاد عضو کانون صنفی معلمان

دل‌زدگی دانش‌آموزان از تحصیل

فعالان بخش آموزش از وضعیت پیش‌رو نگرانند. آنها معتقدند که شرایط فعلی و آنچه در انتظارمان است، دانش‌آموزان را که قرار است آینده کشور را بسازند با ناامیدی مواجه کرده است. **محمد رضا نیک‌نژاد، عضو کانون صنفی معلمان**، می‌گوید که مسائل اقتصادی به‌شدت شرایط اجتماعی و فرهنگی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهند: «شکم گرسنه، خیلی نمی‌تواند به مسائلی مانند فرهنگ، رعایت حقوق و... فکر کند. شرایط اقتصادی فعلی هم نشان می‌دهد که سال‌های بدی خواهیم داشت؛ اولین نقطه‌ای هم که تحت‌تأثیر قرار می‌گیرد، آموزش است. براساس اخباری که از دل ساختار و زبان مسئولان می‌شنویم حدود ۳-۴ میلیون دانش‌آموز بازمانده از تحصیل هستند که بسیاری از آنها ریشه اقتصادی دارند، یعنی خانواده‌هایی که نمی‌توانند هزینه تحصیل دانش‌آموز خود را تأمین کنند.» او به این موضوع اشاره می‌کند که امروز بخش اندکی از کودکان و خانواده‌ها به‌دنبال تحصیلات دانشگاهی‌اند: «اگر دانشگاه را از آموزش حذف کنیم، مشخص می‌شود که بخش آموزش در زندگی امروز و فردای دانش‌آموز ناکارآمد است و نمی‌تواند مهارتی را آموزش دهد و طبیعتاً دانش‌آموزان از تحصیل‌گریزان می‌شوند، همچنین درس نخوندن هم نوعی از بازماندگی از آموزش است. آموزش ناکارآمد و بدون کیفیت هم نوعی بازماندگی از آموزش است. دانش‌آموزانی که در سال‌های اخیر گمان می‌کنند از مسیر آموزش به اهداف اقتصادی و اجتماعی خود نمی‌رسند، از آموزش‌گریزان شده و قید تحصیل را می‌زنند؛ خطری که بسیار جدی است. نیروی جوان ما یا از آموزش‌دل‌ده یا از کشور‌گریزان شده که مسائل سیاسی، اجتماعی و لجبازی‌های مسئولان با خواست جامعه به‌ویژه جوانان، بستر آن را فراهم کرده است.» این موضوع را نیک‌نژاد مورد تأکید قرار می‌دهد: «جامعه دانش‌آموزی ما به‌ویژه در سطح دبیرستان که بیشتر با آنها سروکار داریم دو گروه هستند، یا دانش‌آموزانی که امکان مهاجرت از کشور را دارند و در حال آماده‌شدن برای مهاجرت هستند به‌ویژه در تهران و کلان‌شهرها و گروه

نگاه جامعه‌شناس

تفاوت دستمزدها یا نرخ تورم است: «در جامعه ایرانی چیزی از طبقه متوسط باقی نمانده، در حالی که هرگونه مشارکت سیاسی، اجتماعی و اقتصادی برعهده این طبقه است. اگر این طبقه فریه باشد، جامعه را مدیریت می‌کند. ما امروز شاهد فقیرسازی گسترده جامعه ایرانی هستیم و با این وضع قیمت‌ها و مسکن، زندگی اجتماعی میلیون‌ها خانوار ایرانی به دلیل تصمیم‌گیری‌های نادرست، در حال نابودی است. هم‌اکنون دغدغه خانواده‌ها، گذر از وضع موجود و انتظار مرگ است. جامعه ایرانی به جهان نگاه می‌کند و نمی‌توان با آمارهای اشتباه درباره عملکرد تصمیم‌گیران، مردم را فریب داد. مردم وضعیت را مشاهده و خود را با جهان مقایسه می‌کنند. این جامعه‌شناس تأکید می‌کند که میزان مهاجرت از کشور در کنار پرورنده‌های جرم و جنایت، آمار اعتیاد و... همگی نشان‌دهنده وضع موجود است: «سرقت به‌سمت اجناس خردرفته و شرایط به‌گونه‌ای است که احساس امنیت وجود ندارد، وقتی ناپایداری اقتصادی در جامعه‌ای رخ دهد، بی‌هنجاری‌های اجتماعی و سیاسی افزایش می‌یابند و مردم قاعده اخلاقی را در حوزه‌های اجتماعی و سیاسی از دست می‌دهند. مردم وقتی ناچار باشند، هر مسئله اخلاقی را ممکن است زیر پا بگذارند. این شرایط امروز در جامعه ما به‌شدت در حال گسترش است. توسعه متوازن کشور در حوزه‌های مختلف، نیازمند تصمیم‌گیری‌های درست در سطح کلان است. آستانه تحمل مردم، اندازه مشخصی دارد و با ادامه این شرایط و ایجاد نکردن تغییرات ضروری، آینده را خوب نمی‌بینیم.»

نگاه روزنامه‌نگار

اقتصادی اما اثربری بر رسانه‌های اصولگرا و وابسته به ساختار سیاسی ندارد: «آنها به آب کر وصلند و روز به روز تعداد این رسانه‌ها بیشتر و خوش آب و رنگ‌تر می‌شوند. این مسئله نشان می‌دهد که پول زیادی در این حوزه خرج می‌شود. اما این رسانه‌ها هرگز محل ارجاع اکثریت مردم نبوده‌اند و تعدادی مخاطب ثابت داشته‌اند. در جشنواره فیلم فجر امسال فیلم شاخصی از بخش خصوصی وجود نداشت و همه فیلم‌ها توسط ارگان‌ها و نهادهای ساخته شده بود. نتیجه این موضوع، رشد سینمای زیرزمینی است و به‌عنوان این موضوع، هم در حوزه خبر پیش می‌آید، هم زیاد می‌شود. یعنی به‌سمت شبنامه می‌رویم و افرادی راست و دروغ را ترکیب کرده و به جامعه تحویل می‌دهند و اتفاقاً مورد استقبال هم قرار می‌گیرند؛ مانند رسانه آندمیوز که چنین شرایطی دارد.» رئیس هیئت‌مدیره انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران درباره آینده روزنامه‌نگاران هم می‌گوید: «در سال‌های گذشته بسیاری از همکاران ما این شغل را به دلیل ناپایداری یا پایین بودن درآمد، کنار گذاشتند. در ماه‌های آینده نیز موج این اتفاق بیشتر خواهد شد. با تعطیلی رسانه، نیروهای رسانه‌نیز بی‌کار می‌شوند. به‌عنوان آینده خوبی در انتظار روزنامه‌نگاران و خبرنگاران نیست.»

خبرسازان

افزایش جرائم دختیاتی

رئیس دبیرخانه ستاد کشوری کنترل دختیاتی وزارت بهداشت با تأکید بر ممنوعیت تبلیغ دختیاتی، از پیگیری وزارت بهداشت برای افزایش نرخ جرائم تخلفات دختیاتی خبر داد و گفت: «پیشنهاد افزایش جرائم با در نظر گرفتن میزان تورم ازسوی وزارت بهداشت به معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری ارسال شده است و پیگیر اخدمصوبه هیئت‌وزیران هستیم.» یهزاد ولی‌زاده به ایسنا گفت: «در همین راستا، اسندهای نگهداری سیگار در مراکز فروش، در هر شرایطی می‌توانند ابزاری برای تبلیغ محصولات دخانی باشند. اگر چه مقررات و ضوابطی در ارتباط با شرایط ظاهری اسندهای نگهداری سیگار مانند داشتن درپوش، در معرض دید نبودن و قرار نگرفتن در پشت‌سر فروشنده لحاظ شده، اما الزامات در نظر گرفته‌شده در بسیاری از مراکز عرضه سیگار اجرایی نمی‌شود.» او ادامه داد: «براین اساس، نرخ جریمه تخلفات تبلیغاتی در صورت تکرار برای مرتبه سوم» به بیش از یکصد میلیون تومان افزایش خواهد یافت که عدد دقیق آن پس از اخذ مصوبه هیئت محترم وزیران اعلام می‌شود.»

استعفای هم‌زمان ۲۰ پرستار

درحالی که برخی مسئولان بهداشت و درمان چالوس، استعفای هم‌زمان ۲۰ پرستار بیمارستان آیت‌الله طالقانی چالوس را تکذیب کردند، فرماندار چالوس به خبرنگار تسنیم گفت که خبر استعفای پرستاران دروغ نیست. سن‌سنه گذشته، ۲۱ فروردین‌ماه، خبری مبنی بر استعفای دست‌کم ۲۰ پرستار در بیمارستان آیت‌الله طالقانی چالوس، در فضای مجازی منتشر شد که بلافاصله برخی مسئولان چالوس درصدد انکار و تکذیب آن برآمدند؛ از جمله مدیر شبکه بهداشت و درمان چالوس. اما فرماندار چالوس گفت که خبر استعفای پرستاران را تکذیب نمی‌کنم. محمد شریفی افزود: «از یک‌ماه گذشته در خصوص تغییر رئیس بیمارستان طالقانی با دانشگاه علوم پزشکی صحبت کرده بودیم که با موافقت دکتر غلامی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی همراه بود. ابتدا باید مدیریت جدید معرفی شود و پس از آن به مشکلات بیمارستان رسیدگی و اوضاع آن ساماندهی شود.»

تهران رتبه دوم تصادفات فوتی

معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان تهران گفت: «استان تهران در زمینه تصادفات منجر به فوت، در جایگاه دوم کشور قرار دارد.» به گزارش ایلنا، ابوالفضل نیکوکار گفت: «در استان تهران با افزایش ۲/۹ درصد و در شهر تهران با افزایش ۶/۶ درصد تلفات انسانی مواجه هستیم و استان تهران در خصوص فوت‌شدگان ناشی از تصادفات در جایگاه دوم کشور قرار دارد.» به گفته نیکوکار، در آمار مقایسه‌ای ۱۱ ماهه فوت‌شدگان ناشی از تصادفات در سال ۱۴۰۱، تعداد آن ۱۳۱۳ نفر بوده که سهم شهر تهران ۶۷۶ نفر و در سال ۱۴۰۲ تعداد آن ۱۳۵۲ نفر بوده که سهم شهر تهران، ۷۷۱ نفر است. معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان تهران افزود: «اراندازی سامانه پیامکی اعلام تخلفات رانندگی متصل به دوربین‌های پایش تصویری و نظارت شهری به‌صورت بر خط، اقدام در جهت حمایت از طرح ۱۰ راهبر فاتب موضوع ساماندهی موتورسیکلت‌ازسوی شهرداری و استانداردی دستگاه‌های اجرایی در سطح شهر تهران، تهیه یا تدوین نظام رتبه‌بندی ایمنی خودروها توسط وزارت صمت و سازمان استاندارد با هدف کسب اطلاع خریداران از کیفیت خودروها از جمله این اقدامات است.»

کامل دلپسند جامعه‌شناس

جامعه‌ایرانی در دام ابرچالش‌ها

«در حوزه اقتصاد با رشد فزاینده تورم مواجه‌ایم، در حوزه سیاست با نگاه تک‌بعدی و در حوزه اجتماع هم با بالاترین میزان بی‌تفاوتی و بی‌اعتمادی نسبت به نظام اجتماعی با بالاترین میزان نرخ انواع جرائم در حوزه خانواده و جرائم عمومی مواجه‌ایم. در حوزه فرزندآوری هم با وجود سیاست‌های تشویقی در این حوزه، اما با کاهش ازدواج، افزایش طلاق و کاهش فرزندآوری روبه‌رو هستیم. بنابراین روندهای موجود در هیچ حوزه‌ای تاکنون مثبت نبوده است.» اینها را **کامل دلپسند، جامعه‌شناس** در توضیح وضعیت موجود در جامعه ایرانی در حوزه اجتماع، سیاست و اقتصاد می‌گوید و این شرایط را نگران‌کننده می‌داند. او می‌گوید: «در حالی شاهد تغییرات جدی در حوزه کارگزاران نظام اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کشور هستیم که این افراد نه شناختی از شرایط موجود جامعه ایرانی دارند، نه اعتقادی به برنامه‌ریزی. آنها با ذهنی جهت‌دار و شخصی‌سازی‌شده، جامعه را اداره می‌کنند، در حالی که توسعه متوازن در جوامع با وجود کارگزاران آگاه و متخصص در حوزه‌های مختلف و وجود یک

نظام برنامه‌ریزی، مدون و مستدل بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت، امکان‌پذیر است.» دلپسند بر این مسئله تأکید می‌کند که نیروی انسانی جامعه در همه حوزه‌ها رو به افول و کاهش است. زنان، جوانان و کودکان با توجه به آن چه تجربه کرده‌اند، دچار ناامیدی شده‌اند: «ما امروز با ابرچالش‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی مواجه‌ایم که از ۲۰ سال قبل پیش‌بینی شده بودند. بدون در نظر گرفتن فهم مشخص از مفهوم توسعه و واقعیت‌های جامعه و بدون حل ناکارآمدی سیستماتیک و رفع غیرتخصص‌گرایی، همچنین بدون رفع بی‌توجهی به هدررفت منابع و بی‌دانشی کارگزاران جامعه، آینده جامعه ایرانی را مانند آتشی زیر خاکستر می‌بینیم که مملو از مطالبات بحق و انباشته‌شده ناشی از ناکارآمدی در کشور است.» او بر این باور است که اگر شرایط به همین شکل پیش رود، فروریاشی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی محتمل است. نمی‌توان یک‌شبه، بدون برنامه‌ریزی و بی‌توجه به روندهای جهانی، در امور داخلی تصمیم‌گیری کرد. نکته موردتوجه دیگر این جامعه‌شناس، وضع اقتصادی خانواده‌های ایرانی و

مواجه‌ایم که از ۲۰ سال قبل پیش‌بینی شده بودند. بدون در نظر گرفتن فهم مشخص از مفهوم توسعه و واقعیت‌های جامعه و بدون حل ناکارآمدی سیستماتیک و رفع غیرتخصص‌گرایی، همچنین بدون رفع بی‌توجهی به هدررفت منابع و بی‌دانشی کارگزاران جامعه، آینده جامعه ایرانی را مانند آتشی زیر خاکستر می‌بینیم که مملو از مطالبات بحق و انباشته‌شده ناشی از ناکارآمدی در کشور است.» او بر این باور است که اگر شرایط به همین شکل پیش رود، فروریاشی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی محتمل است. نمی‌توان یک‌شبه، بدون برنامه‌ریزی و بی‌توجه به روندهای جهانی، در امور داخلی تصمیم‌گیری کرد. نکته موردتوجه دیگر این جامعه‌شناس، وضع اقتصادی خانواده‌های ایرانی و

اکبر منتجبی رئیس هیئت‌مدیره انجمن روزنامه‌نگاران استان تهران

سال سخت‌آهالی رسانه

معتقد بودند که امسال به دلیل شرایط اقتصادی ممکن است چند روزنامه تعطیل شوند. در حال حاضر تعدادی از روزنامه‌های اصلاح‌طلب‌تجزیریه خود را دورکار کرده‌اند، حتی تعدیل نیرو هم دور از انتظار نیست.» او درباره رسانه‌های بر خط هم عنوان می‌کند که این رسانه‌ها هم در معرض همین تهدیدها هستند و اگر شرکت‌های پشتیبان رسانه‌های بر خط اعم از سرمایه‌گذاران یا آنها که تبلیغات خود را به رسانه‌ها سپرده‌اند دچار مشکل اقتصادی شوند، اولین جایی که از لیست اولویت این شرکت‌ها خط می‌خورد، رسانه است: «حتی ممکن است مردم قادر به خرید اینترنت برای خود نباشند، چرا که فضا به‌لحاظ اقتصادی بسیار بد است. از طرف دیگر مدت‌هاست که اعتماد نسبت به رسانه از دست رفته و مرجعیت رسانه به خارج از کشور منتقل شده که ریشه در مسائل سیاسی دارد.» او معتقد است که شرایط

«باتوجه به شرایط اقتصادی موجود امسال برای روزنامه‌نگاری سال بسیار سختی خواهد بود.» این را **اکبر منتجبی روزنامه‌نگار و رئیس هیئت‌مدیره انجمن روزنامه‌نگاران استان تهران** به هم‌میهن می‌گوید: «اواخر سال گذشته روزنامه آفتاب یزد تعطیل شد و علت این اقدام را اعتراض به پاسخگو نبودن دولت عنوان کرد. این بخش سیاسی ماجرا بود، اما قطعاً این تصمیم دلایل اقتصادی هم داشت. روزنامه، کالایی فرهنگی است و اگر شرایط اقتصادی مردم مناسب باشد، رسانه با فروش خوبی مواجه می‌شود. هیچ بنگاه‌دار رسانه‌ای، رسانه خود را تعطیل نمی‌کند حتی اگر دولت پاسخگو نباشد. بنابراین باتوجه به شرایط اقتصادی موجود ممکن است رسانه‌ها در معرض آسیب‌های اقتصادی قرار بگیرند و نتوانند به کار خود ادامه دهند. در جلسه انجمن روزنامه‌نگاران هم دوستان